

El rei d'Espanya, president d'honor d'una dubtosa fundació filantròpica

Fundació Kovacs, massa interrogants

L'ortodòxia mèdica posa en dubte l'eficàcia de la Fundació Kovacs, amb seu a Palma. Tot i que és una fundació filantròpica és accionista majoritària d'una societat mercantil, Investigación de Tecnología Sanitaria, SA. L'ex-cap de premsa denuncia l'abandó del caràcter filantròpic.

La fundació Kovacs, amb el rei d'Espanya com a president d'honor, és una entitat que té, d'acord amb els seus estatuts, una actuació filantròpica.

Aquesta entitat, la fundació, és la propietària de 4.998 de les 5.000 accions de la societat anònima Investigación de Tecnología Sanitaria, SA (constituïda a Palma l'agost de 1990 amb un capital social de 25 milions de pessetes).

La Fundació, gràcies al suport actiu que li dispensa el rei, obté aportacions d'empreses privades i d'organismes públics per a desenvolupar la seva activitat, que bàsicament és la investigació i l'assistència mèdica, sempre seguint la tècnica que anomenen "neuroreflexoteràpia". Una tècnica que certs metges consideren més una paciència, que no una ciència pròpiament dita.

"El que fa Kovacs amb els doblers que li donen, no té res a veure amb la imatge que vam dissenyar, ni amb l'humanisme científic i la filantropia que propugnàrem davant la societat", va assegurar a EL TEMPS l'ex-cap de premsa de la fundació, el periodista Joan Pla.

LA FUNDACIÓ DELS PODEROSOS

Aquesta Fundació va ser creada l'any 1987, amb el nom de René Kovacs (l'Alger, 1924-Palma, 1985), pel seu fill, Francisco Manuel. Actualment la fundació s'estructura en un patronat, del qual és president d'honor el rei, un consell rector del Patronat, un consell directiu, un consell assessor i científic

fic i una junta protectora del centre assistencial que la fundació té a Astúries. El patronat engloba tots els altres òrgans. A més de la presidència honorífica del rei, dins el patronat es troben noms tan coneguts com —a part del president Kovacs— Sabino Fernández Campo, cap de la Casa Reial i que n'és el vice-president; Zourab Tchkotoua, vell amic del rei i empresari; Miquel Duran, director general de l'ON-

CE; Carmen Mestre, presidenta de Creu Roja Espanyola, la comtessa de Fenosa, presidenta del Banco Pastor; Emilio Bortín, president del Banco de Santander; Ramón Mendoza, empresari i president del Reial Madrid; Antonio Asensio, president del grup Zeta... entre molts altres. Es pot dir que tot el gran poder hi és present.

AMISTATS PODEROSOS

¿Com s'aconsegueix tenir dins el patronat d'una fundació una representació tan àmplia del poder econòmic i social?

La història comença a Algèria. Eren els anys de la revolució, dels *pièds noires*, de l'OAS. El doctor René Kovacs decideix sortir del país. Fixa la seva residència a Palma, era l'any 1961. El doctor Kovacs serà l'introduïdor a l'estat espanyol de l'acupuntura.

Ben aviat es fa famós entre molts sectors, especialment entre les *altes esferes*. Les tècniques d'acupuntura semblen donar bons resultats. Entre els seus pacients tindrà Joan Carles de Borbó. Segons les fonts consultades, el rei solucionà els seus problemes logopèdics gràcies al tractament aplicat pel doctor Kovacs. A partir d'aquí les relacions entre René Kovacs i el rei Joan Carles són cada vegada més freqüents, i arriben a tenir una bona amistat. Quan Kovacs mor, el seu fill, Francisco Manuel, manté les bones relacions amb el rei.

Gràcies a aquesta amistat el rei accepta la presidència d'honor del patronat de la fundació. Des de mesos abans, F.M. Kovacs es va posar en contacte

La Fundació Kovacs, amb seu a Palma, va ser creada l'any 1987.

PERE CARMONA

La relació del rei d'Espanya amb la família Kovacs va començar quan René Kovacs va solucionar els problemes logopèdics del monarca.

ARXIU

amb totes les persones que l'interessaven. Evidentment es tracta de la representació més selecta del món dels poderosos: empresaris, banquers... No s'hi nega ningú. El reclam del nom del rei és prou contundent.

LA INFLUÈNCIA DEL REI

Segons les fonts consultades, el suport del rei a la fundació és considerable. Es concreta amb una carta de presentació —en termes de gran lloança als fins filantròpics de la fundació i a la persona de F.M. Kovacs— que serveix per a, posteriorment, facilitar el treball de Kovacs i dels seus executius. Lògicament, amb aquestes credencials no es nega ningú a rebre la comitiva de la fundació.

Dels empresaris que EL TEMPS té constància que Kovacs ha visitat a Mallorca —d'acord amb persones que coneixen el tema ja que han estat dins la fundació— tots han accedit a ajudar-lo. Alguns amb doblers per a fer estudis, d'altres amb diversos tipus d'ajuda.

El cas més clar del suport actiu del rei a la Fundació és la subvenció atorgada per l'Ajuntament de Palma. En el debat de pressupostos d'enguany hi havia una partida destinada a la Fundació Kovacs, en concepte de subvenció. Eren cinc milions de pessetes. Un membre de l'oposició interrogà el batlle sobre aquesta partida, la resposta de Joan Fageda, batlle de Palma,

fou (transcripció de l'acta): “Passem a la Fundació Kovacs, li diré [es dirigeix al regidor que va fer la pregunta] que varem tenir uns contactes i la Casa Reial estava molt interessada, vostès ja saben que el rei, a la nostra ciutat la té... un..., és un honor per a nosaltres, com la seva segona ciutat o primera ciutat igual que Madrid (...) hi dedicarem 5 milions de pessetes, en el moment que ho vaig dir i el Sr. Giménez [regidor d'Economia] a l'hora de fer el pressupost ho va tenir en compte. Ara bé, si això ha de representar una càrrega molt forta... més aviat és un compromís per l'interès que podia haver-hi que una ciutat en què el rei és el president d'Honor, que és la seva ciutat, no hi fóssim [a la Fundació] per 5 milions de pessetes”.

¿CIÈNCIA O PARACIÈNCIA?

Sense considerar si és efectiva o no aquesta tècnica —que consisteix a grapar nervis determinats del cos i així eliminar el dolor, una variant de l'acupuntura— el fet és que diversos professionals de la medicina s'han mostrat molt escèptics sobre la naturalesa científica d'aquestes pràctiques.

Alguns professionals, tot i no entrar en discussions sobre la tècnica de la neuroreflexoteràpia, pensen que és exagerat que el seriós Fons d'Investigació de la Seguretat Social (FISS) donàs, fa uns anys, una beca a la fundació Kovacs per a estudiarel

grau d'efectivitat d'aquesta tècnica.

El doctor Jordi Forteza-Rey, metge internista de la Seguretat Social, és molt breu i rotund a l'hora d'opinar: “Miri, jo, la medicina alternativa, no la conec, perquè treball en l'àmbit ortodox. El que sí que puc dir-li és que a les revistes serioses, científiques, no consta cap estudi que en demostrï l'efectivitat”.

El doctor Miquel Roca, professor titular de psiquiatria de la Universitat de les Illes Balears, es manifesta amb igual rotunditat: “No hi ha cap estudi científic que demostrï que aquestes tècniques tinguin un efecte superior al d'un placebo (fals medicament o teràpia emprat per aconseguir un efecte psicoterapèutic, a fi de diferenciar l'efecte real d'un medicament en assaig de l'efecte degut a la suggestió). “Tenir problemes amb els nervis i anar a Kovacs a posar-se agulles, o el que sigui, no és vàlid. El diagnòstic és una cosa molt delicada, ja que hi ha més de 200 malalties relacionades amb els nervis. Com a psiquiatre tenc clar que només han demostrat la seva eficàcia les tècniques de modificació de conducta i els psicofàrmacs. La resta són vuits i nous i cartes que no lliguen dins del camp de la ciència. El camp de la ciència, parlant de malalties, té uns límits i regles molt precises; el qui no les accepta no pot reclamar la condició de científic”, opina el doctor Roca.

EL TEMPS es posà en contacte telefoni-

EL rei és president la Fundació, i Miquel Duran i Ramon Mendoza són del patronat.

'Santito' Kovacs, el geni

cament amb la Fundació Kovacs per a poder contrastar les opinions d'aquests metges i d'algunes persones que han estat dins la Fundació. Després de diversos intents infructuosos de parlar amb algun reponsable, els vam enviar un fax amb un qüestionari. Dos dies després, tot i haver-los dit que la seva resposta era urgent, EL TEMPS rebé un fax informant que la persona que havia de respondre es deia Sra. Pericás, que es trobava de viatge però que el mateix dia o, com a molt, l'endemà, ens donaria les respostes. Aquest fax de la Fundació Kovacs és del 30 de juliol. En el moment en què es tanca aquest reportatge, 7 d'agost, no hi ha hagut cap notícia de la fundació.

UN MÓN IMPENETRABLE

Sense haver pogut parlar directament amb la Fundació Kovacs, sí que hem obtingut certes informacions que permeten conèixer un poc aquest món aparentment tan impenetrable.

Tots els treballadors de la fundació tenen –presumptament i sempre seguint les manifestacions fetes per persones que ja no es troben dins la fundació, però que sí hi han estat fins fa poques setmanes– unes estrictes normes de comportament que els són lliurades quan comencen a treballar-hi. Entre d'altres, estan terminantment prohibides les relacions sexuals entre membres de la fundació. Existiria una llista blanca i negra de pacients –la negra inclouria una bona representació de metges i periodistes–. El personal tendria prohibit vestir texans, calçat esportiu i “moda gallega”, exceptuant dissabtes, diumenges i festius, que es consideren dies laborables.

F.M. Kovacs passa llargues temporades al luxós hotel de cinc estrelles Eurobuilding de Madrid, des d'on hipotèticament estaria en relació amb els seus pacients més importants. EL TEMPS telefonà a aquest hotel demanant pel Sr. Kovacs. La

Segons conten a Palma, el doctor René Kovacs, pare de Francisco Manuel, sempre deia que un geni es pot *fabricar* i que ell faria del seu fill un geni.

Sigui cert o no que René Kovacs deia això, sí que és ben cert que el seu fill és un geni, un superdotat.

Francisco Manuel Kovacs (conegut per *Santito* perquè quan va néixer una monja va exclamar: “¡parece un santito!”) neix a Palma l'any 1964, exactament el 30 de gener. En l'actualitat té, per tant, només 28 anys.

Als 7 anys va fer el seu primer concert de piano i als 13 ja n'havia fet 90. Als 17 anys es llicencia en medicina interna per la Universitat de Barcelona. Als 22 es doctora. Gran esportista, practica el judo (campió d'Espanya el 1984) i el tir.

Els que el coneixen diuen que té una memòria excepcional i una capacitat de feina totalment fora mida. En certa ocasió un col·laborador seu li parlava d'un empresari mallorquí al qual només havia vist una vegada: agafà el telèfon portàtil i sense deixar de parlar marcà el número d'a-

quest empresari; no consultà cap agenda. F.M. Kovacs és capaç d'escriure amb l'ordinador a una velocitat d'unes 600 pulsacions per minut, sense deixar d'atendre la persona amb qui està parlant.

Per a il·lustrar la seva capacitat de feina, valgui la següent dada: molts del seus col·laboradors han tingut problemes per a seguir el ritme imposat per Kovacs. De fet, un antic col·laborador seu assegurà a EL TEMPS que molt sovint solia telefonar-li a les sis del matí per a demanar-li com havia dormit, si havia somiat en blanc i negre o en color o, simplement, per a manifestar-li el seu afecte.

Sigui pel motiu que sigui, sembla que ser un col·laborador directe de Kovacs, *crema* molt. La llista de persones –executius– que han passat per la Fundació i que en els darrers mesos n'han sortit és llarga: Pedro Pourtau, ex-gerent; Maria Eugènia Alonso, ex-secretària particular de Kovacs; Guadalupe Hidalgo, metgessa de la fundació; Maria Jesús López, metgessa; Joan Pla, ex-cap de premsa i Diego Zaforteza, ex-administrador. **M. P. / B. A.**

Sabino Fernández Campo, cap de la Casa Reial i vice-president de la fundació.

resposta de la telefonista fou: "El doctor Kovacs va marxar el dia 25 i durant l'agost no sol venir".

L'agost, precisament, és l'època que Kovacs vol tenir tota la fundació a punt per si el rei d'Espanya la necessita. A l'agost el rei passa les vacances a Mallorca.

LA FUNDACIÓ, PROPIETÀRIA D'UNA EMPRESA

La Fundació Kovacs és la propietària de

El príncep Tchowitz, també és membre de la fundació Kovacs. ARXIU

4.998 accions, sobre un total de 5.000, de l'empresa Investigación de Tecnología Sanitaria, Sociedad Anónima. Una empresa que té com a objectius "la fabricació, distribució, representació i comercialització de material sanitari i investigació de noves tècniques i instrumentals per a l'atenció de la neurologia. Organització, formació i prestació de serveis a càrrec de personal sanitari o administratiu. Organització i gestió d'infraestructura sanitària", segons consta en la documentació que hi ha en el registre mercantil de Balears. Actualment tots els poders sobre aquesta empresa els té Francisco Manuel Kovacs, des del 2 de juliol de 1991. Segons els advocats consultats per EL TEMPS aquesta pràctica —que una fundació sense afany de lucre tengui la immensa majoria de les accions d'una societat mercantil— no és gens estranya. Legalment no té cap llacuna. Sí que és qüestionable, però, que sigui ètic que una fundació com la Kovacs, que té un suport tan clar del rei, sigui propietària del 99,9% de les accions d'una societat anònima.

**Miquel Payeras
Bartomeu Amengual**

Joan Pla, ex-cap de premsa: "La Fundació Kovacs, ara, no té res a veure amb la filantropia amb què la dissenyarem"

Joan Pla és ex-cap de premsa de la Fundació Kovacs. EL TEMPS parlà amb ell en dues ocasions sobre la fundació. Les declaracions que segueixen a continuació foren enregistrades en una casset. No són, per tant, cap interpretació, sinó la transcripció exacta de la cinta.

"Vaig entrar a formar part de l'equip directiu del doctor Kovacs quan ell vingué a cercar-me i m'assegurà que volia comptar amb mi", recorda Joan Pla. "Mai, durant els vint mesos d'intens treball, i no menor entusiasme, vaig rebre cap queixa de part de Kovacs. Tenc la certesa i el reiterat testimoni dels qui treballaren amb mi en la fundació, que la meva col·laboració fou eficaç".

Respecte als canvis que ha sofert últimament la fundació, Pla és rotund: "Set persones que han seguit la meva mateixa sort —que han sortit o estan punt de fer-ho— comparteixen amb mi la convicció i les proves que el que fa Kovacs amb els doblers que li donen no té res a veure amb la imatge que vàrem dissenyar ni amb l'humanisme científic i la filantropia que propugnàrem davant la societat".

"Atès que he donat la cara, i he compromès la meua credibilitat professional en pro d'una institució científica i filantròpica, davant nombroses personalitats de la política, l'economia i la societat, tant a Balears com a Astúries i a Madrid, no vull deixar d'advertir a tot el conjunt de la societat el següent:

Primer: que no em retracte de cap de les afirmacions fetes en despatxos privats i en els mitjans de comunicació respecte al

caràcter científic, filantròpic i assistencial de la institució, que en major o menor grau vaig ajudar a configurar.

Segon: que agraesc profundament la possibilitat que m'ha donat de treballar en pro d'una causa humanística, alhora que m'alegrí infinitament que se m'hagi destituït de les meves funcions executives just en el moment en què les intencions i els actes de Kovacs començaren a ser diametralment oposats als seus principis fundacionals, cosa que es pot demostrar en qualsevol moment davant qualsevol membre del patronat o de la ciutadania.

Tercer: que no acceptaré sota cap concepte, i si fa el cas el duré als tribunals, la maldiença que, per boca de Kovacs o dels seus impertèrrits col·laboradors, pugui proferir-se respecte a la meua persona i a la meua professionalitat, en el sentit que no vaig ser un bon executiu perquè era —segons les seves últimes versions— 'más artista y bohemio que operativo'. El que no accepto és que a partir d'ara es continuï enganyant la societat i els que donen els seus doblers a Kovacs, dient que s'investiga i que s'atén gratuïtament els pacients, quan el que es fa es cobrar, unes vegades més i unes altres menys. Finalment, pel que fa a la por que tothom pareix tenir quan es tracta de dir la veritat pura i dura sobre Kovacs perquè tothom sap que és persona molt volguda del rei i dels grans magnats que li donen suport— només vull manifestar la meua absoluta tranquil·litat de consciència, ja que no he renegat mai dels principis que vaig propugnar ni de l'amistat que li vaig donar". **M. P. / B. A.**